

Een familiegroep, de jongen hebben een bruine kop.
Foto: Henk de Jong.

Op 9 november 2016 vertrokken we om 10:00 uur richting Diepholz/Wagenfeld in Duitsland. Nauwelijks de Nederlandse grens gepasseerd zagen we al grote vluchten Kraanvogels overvliegen. Vier uur later namen we de eerste foeragerende familiegroepjes waar langs de An der Dadau, een landbouwweg bij Vechta. Bij optrekkende mist en rondrijdend door de licht besneeuwde velden zagen we de groepen steeds groter worden. Vanuit de 'rijdende schuilhut' zagen we groepen variërend van twintig tot zeshonderd exemplaren, die op de maïsvelden hun voedsel zochten. Zodra wij echter stopten om foto's te maken liepen of vlogen de schuwe vogels weg. Het viel op dat ze dit bij passerende landbouwvoertuigen niet deden, blijkbaar zijn ze daaraan gewend. In twee uur tijd namen we enkele duizenden vogels waar. Nadat we de bagage in het hotel afgegeven hadden reden we naar een drie verdiepingen hoge uitkijktoren in het Rehderer

Geestmoor slechts 7 km van ons hotel. De observatietoren staat op de grens van het cultuurlandschap en een 1786 ha groot, beschermd veengebied. Belangrijk is dat je ruim voor zonsondergang aanwezig moet zijn met een lichtsterke kijker, want rond 17:00 uur komen vanuit alle richtingen duizenden Kraanvogels luid trompetterend aan vliegen, rond 18:00 uur is de slaaptrek over zijn hoogtepunt heen.

De eerste dag was goed voor waarnemingen van enkele tienduizenden exemplaren. Deze plek is bij vogelaars goed bekend, want we telden zo'n zeventig geïnteresseerden met kijkers, uitgerust met telescopen en fototoestellen.

De volgende ochtend met dichte mist, dus weinig kans op kraanvogelwaarnemingen, bezochten we het moderne museum Moorwelten nabij Ströhen. Tegen de middag klaarde het op en toen doorkruisten we de foerageerge-

De observatietoren in het Rehderer Geestmoor.
Foto: Henk de Jong.

Grote groep Kraanvogels in een foerageergebied.

Foto: Henk de Jong.

bieden rond het Neustädter Moor (1478 ha), Oppenweher Moor (380 ha) en het Groszes Moor bij Uchte (3263 ha).

We hoorden vele Kraanvogels roepen en namen naast kleine groepjes van vijftig tot zestig vogels, ook groepen van vijfhonderd tot zeshonderd exemplaren waar.

Het viel niet mee door de mist en motregen goede foto's te maken. De 'kranen' blijven schuw en men zegt wel eens dat deze vogels op elke veer een oog hebben! Ook in de verplaatsbare observatiekeet was het met de telescoop niet gemakkelijk goede observaties te doen. Aan het eind van de middag bezochten we wederom de observatietoren bij de Rehdener Geestmoor, waar we getuigen

waren van de spectaculaire slaaptrek.

Omdat de weersvoorspelling voor de volgende dag van 10:00 tot 16:00 uur zonnige perioden aangaf, vertrokken we op 11 november om 09:00 uur naar verschillende gebieden ten noorden van Uchte. We zagen daar opvallend weinig Kraanvogels, slechts vijfhonderd na twee uur rondgereden te hebben. Daarna reden we dwars door het gebied naar Barnstorf en bezochten daar Haus im Moor. Hier bevindt zich een educatief centrum plus een observatietoren. Om 14:00 uur verschijnt een flauw zonnetje, wat een kleine wandeling over houten paden door het hoogveen aantrekkelijk maakte. Hier wordt nog volop veen afgegraven voor de turfmoor.

Verplaatsbare observatiekeet nabij Ströhen van het BUND-Projekt Diepholzer Moorniederung.
Foto: Kees Heij.

Kraanvogels zijn schuw en niet altijd makkelijk te fotograferen.

Foto: Henk de Jong.

We namen slechts enkele vogels waar. Daarna reden we terug naar onze eerste waarnemingsplaats An der Dadau ten zuiden van het Groszes Moor, maar ook daar waren op dat moment bijzonder weinig exemplaren te zien. Ondanks de weersomstandigheden hebben we gedurende drie dagen toch een redelijke hoeveelheid Kraanvogels kunnen waarnemen. We vermoeden dat grote groepen Kraanvogels tussen 10 en 11 november, als gevolg van de plotseling invallende kou, naar het zuiden waren vertrokken.

Bij Haus im Moor zagen we op 11 november slechts enkele Kraanvogels, terwijl bij een officiële telling op 6 november meer dan 14.000 exemplaren waargenomen zijn.

Op 9 november 2016 werden door de Bund Diepholzer Moorniederung voor het gehele gebied (50 x 50 km) 83.198 Kraanvogels geteld, terwijl toen al veel vogels hun trekroute naar het zuiden vervolgd hadden.

Al met al hebben we geluk gehad, omdat het weer op de tweede dag tegen de middag opklaarde en de slaaptrek bij de observatiehutten goed te zien was.

Totaal hebben we 280 km kriskras rond de veengebieden en de foerageerplaatsen gereden, waarnemingen verricht en gefotografeerd.

Op enkele Buizerds, Zwarte Kraaien, een Blauwe Kiekendief, groepjes Houtduiven en Fazanten na hebben we weinig andere soorten vogels gezien. Zelfs Huismussen waren slecht vertegenwoordigd in de rondom liggende dorpjes, deze vogels zagen we echter wel op de parkeerplaatsen langs de autobaan.

Wanneer je van plan bent eenzelfde tocht te maken kunnen we het Golfhotel Wagenfeld aanbevelen. Het ligt centraal in de slaap- en foerageergebieden van de Kraanvogels en het is er goed toeven na een koude dag van waarnemen.

Meer informatie is te vinden op internet. Zie bijvoorbeeld:

<http://www.naturpark-dümmer.de;>

<http://www.bund-dhm.de;>

<http://www.moorwelten.de.>

■ C.J. Heij, Meidoornsingel 75, 3053 BK Rotterdam & H.F. de Jong.